

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я - 2022**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

26-27 травня 2022 року

Запоріжжя
2022

УДК 342.9: 614.2

М 58

*Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(протокол № 1 від 27.06.2022 р.)*

Редакційна колегія:

Аніщенко Михайло Анатолійович, доцент кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМУ, кандидат юридичних наук, доцент;

Алексєєв Олександр Германович, завідувач кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМУ, кандидат фармацевтичних наук, доцент;

Гамбург Леонід Самойлович, доцент кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМУ, кандидат юридичних наук, доцент.

За загальною редакцією ректора Запорізького державного медичного університету, доктора медичних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України **Колесника Юрія Михайловича**

М 58 Правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я: збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Запоріжжя, 26-27 травня 2022 р.) / за заг. ред. Ю.М. Колесника. - Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. - 136 с.

ISBN 978-966-417-157-3

У збірнику представлені матеріали тез доповідей, що виражають теоретичні та практичні правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я. Авторами статей є науковці та практики галузі правознавства та охорони здоров'я з різних регіонів України та з інших держав, колом професійних інтересів яких є правові питання медицини та фармації.

УДК 342.9: 614.2

ISBN 978-966-417-157-3

© М.А. Аніщенко, О.Г. Алексєєв, Л. С. Гамбург, 2022

© Видавництво ЗДМУ, 2022

Бушуєва Інна Володимирівна,
завідувачка кафедри управління і економіки фармації
та фармацевтичної технології
Запорізького державного медичного університету,
доктор фармацевтичних наук, професор)
Молодогонова Ольга Олександрівна,
кандидат фармацевтичних наук
Борисенко Наталія Миколаївна,
викладач фармацевтичних дисциплін
Черкаської медичної академії,
кандидат історичних наук

СОЦІОЛОГІЧНА ОЦІНКА ВІДНОШЕННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ (юридична) — покарання, державне примушення (приневолювання) до виконання вимог права, тобто застосування до особи, яка винна в порушенні юридичних обов'язків, передбачених законом санкцій [1].

Відповідальність за вчинення правопорушення є одним із важливих питань, які розглядає теорія права. Дотримуючись точки зору, що юридична відповідальність - це застосування заходів державного примусу до особи, яка вчинила правопорушення, слід зауважити, що цей підхід застосовується і до галузі, яка розглядається, - а саме охорони здоров'я громадян – фармацевтичний сектор.

Як свідчить практика, переважна більшість фармацевтичних працівників мають поверхневе уявлення про юридичну відповідальність, яка встановлена чинним законодавством за правопорушення у сфері охорони здоров'я взагалі і фармації конкретно. При цьому, знання про підстави, види і наслідки юридичної відповідальності, з одного боку, дисциплінує фармацевтичних працівників, а з іншого – зменшує ймовірність безпідставного притягнення їх до відповідальності.

Зважаючи на збільшення кількості позовних заяв громадян щодо неналежного надання медичної допомоги, проблемам юридичної відповідальності медиків та фармацевтичних працівників за професійні правопорушення потрібно приділяти значно більшої уваги [2].

Метою даного дослідження стало проведення соціологічної оцінки відношення фармацевтичних працівників до питань юридичної відповідальності у професійному форматі.

Першим етапом дослідження став польовий етап, у якому було опитано 535 респондентів, із яких 11,36% провізорів та 88,64% фармацевтів. Згідно результатів опитування, середній вік респондентів склав 24,57 років (табл. 1).

Таблиця 1

Статистики розподілу фармацевтичних працівників за віком

Σ	Валідні	528
	Пропущені	7
Середнє		24,57
Стандартна помилка середнього		0,315
Медіана		22
Мода		21
Стандартне відхилення		7,232

Частоти віку респондентів дозволяють зробити висновок відносно того, що найбільшу кількість респондентів склали особи у віці 20, 21, 22 роки (табл. 2). Крім того, вік 21 рік став найбільш частим показником віку (мода).

Мінімальний вік фармацевтичних працівників, які прийняли участь у опитуванні, склав 20 років, максимальний вік – 56 років.

Таблиця 2

Систематизація розподілу фармацевтичних працівників за віком

Вік	Частота	Відсоток	Валідний відсоток	Кумулятивний відсоток
20	72	13,6	13,6	13,6
21	192	36,4	36,4	50,0
22	72	13,6	13,6	63,6
23	48	9,1	9,1	72,7
25	24	4,5	4,5	77,3
26	24	4,5	4,5	81,8
30	12	2,3	2,3	84,1
31	24	2,3	2,3	88,6
33	12	2,3	2,3	90,9
35	12	2,3	2,3	93,2
36	12	2,3	2,3	95,5
47	12	2,3	2,3	97,7
56	12	2,3	2,3	100,0
Всього	528	100,0	100,0	–

З 528 фармацевтичних працівників 9,09% респондентів були чоловічої статі та 90,91% респондентів жіночої статі (табл. 3).

Таблиця 3

Питома вага респондентів за статтю

Стать	Частота	Відсоток	Валідний відсоток	Кумулятивний відсоток
Чоловіки	48	9,03	9,09	99,31
Жінки	480	90,28	90,91	100
Всього	528	–	100	–
Системні пропущені	7	–	–	–
Всього	535	100	–	–

Дослідження респондентів та аналіз розподілу за посадою, згідно вимог певних діючих правових актів дав можливість робити наступні висновки – серед опитуваних 88,64% склали фармацевти, 6,82% провізори, 2,27% заступники завідувача аптекою та 2,27% завідувачі аптеками (рис. 1).

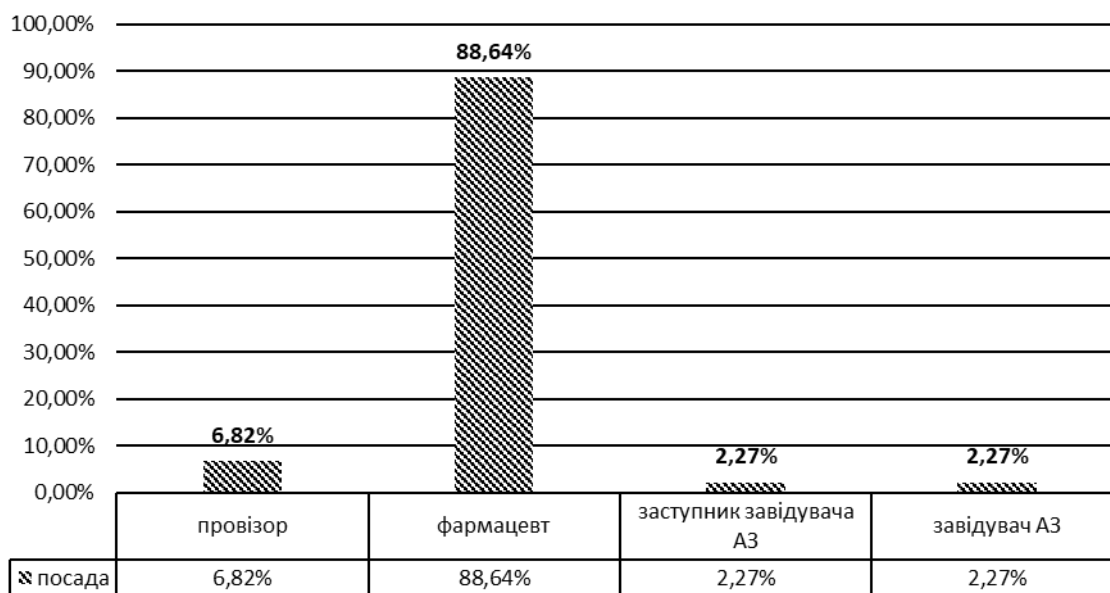

Рис. 1. Систематизація респондентів за посадою у аптечному закладі

Результати дослідження показують, що підстави притягнення до юридичної відповідальності у фармації дуже добре розуміють 50% опитуваних фармацевтичних працівників, недостатньо знаються на власній юридичній відповідальності 47,73% респондентів та 2,27% опитаних не змогли визначити власний рівень обізнаності у питанні.

Дослідження вказаного питання в розрізі рівня освіти показує, що фармацевти є менш обізнаними у питанні юридичної відповідальності, в той час як провізори схиляються до вищого рівня (табл. 4).

Як видно з табл. 4, аналіз питання обізнаності притягнення до юридичної відповідальності у зв'язку з виконуваними обов'язками, в розрізі посад працівників фармацевтичного профілю показав, що однакова кількість фармацевтичних працівників з середньою спеціальною та неповною вищою освітою вважають себе такими, що добре знають підстави притягнення до юридичної відповідальності у фармації, така ж кількість фармацевтичних працівників зі вказаним рівнем освіти висловили протилежну думку, при цьому 2,56% вказаних респондентів не змогли визначити свій рівень обізнаності. При цьому працівники з вищою фармацевтичною освітою у більшості відзначили добру обізнаність у питанні (60%).

Питома вага відповідей респондентів щодо підстав притягнення до юридичної відповідальності в залежності від рівня освіти

Рівень освіти		Обізнаність щодо підстав притягнення до юридичної відповідальності у фармації			Σ
		знає підстави	не знає підстави	утримується від відповіді	
Вища	Абсолютна кількість	36	24	0	60
	%	60,00	40,00	0,00	100,00
Середня спеціальна, неповна вища	Абсолютна кількість	228	228	12	468
	%	48,72	48,72	2,56	100,00
Всього	Абсолютна кількість	264	252	12	528
	%	50,00	47,73	2,27	100,00

Отже, при проведенні соціологічної оцінки відношення фармацевтичних працівників до юридичної відповідальності, було встановлено, що питома вага відповідей респондентів щодо підстав притягнення до юридичної відповідальності в залежності від рівня освіти дає переваги у бік осіб з вищою фармацевтичною освітою і складає 60%, що вважається за добру, але не в повній мірі достатню обізнаність у правових питаннях. З цього приводу потрібно зазначити, що потрібно приділяти більше уваги вивченню правового поля у фармації здобувачами освіти.

Список використаних джерел

1. Відповідальність. URL: [Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки..](#)
2. Відповідальність медичних працівників. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_35697.